

Papuansk man från Papua Nya Guinea: dani på väg till sin by Pasema, Baliem-dalen, Papua. Foto: Wikimedia Commons

Vanuatu: pojke från Melanesien. Foto: Graham Crumb/ Wikimedia Commons

Världsdel för världsdel

– ursprungsfolk diskrimineras och trängs undan

Afrika

300 000 som tillhör ursprungsfolk i centrala Afrika har det svårt. Skogsbolag, jordbruk och turism tävlar om utrymmet vilket tvingar iväg urfolken från sina traditionella marker. Även stark diskriminering och rasism förekommer. Mellan 70 000 och 87 000 från batwafolket lever i Great Lake-området i centrala Afrika. Endast 7 000 av dessa har kunnat bo kvar i skogsområdena.

Omkring 3 000 från en gammal fiskarkultur vid Lake Kivu har inga rättigheter kvar till fiske.

Ett traditionellt krukmakarfolk drabbades mellan 1978 och 1991 av en 40-procentig minskning av folkmängden. Fattigdom, dålig hälsovård och landförluster är några av förklaringarna.

Myndigheterna har inte erkänt batwafolket som ursprungsfolk eller etnisk grupp och många står utan medborgarskap. Boskapskötsel i Sahara, Västafrika och Östafrika har drabbats av krig, landstöld och den ekonomiska utvecklingen.

Asien-Oceanien

Hälften av fångarna i Nya Zeelands fängelser är maorier. 20 procent av fångarna i Australiens fängelser tillhör urfolk. I Burma och Filippinerna har militär angripit urfolksgrupper.

15,6 procent av Australiens urfolk är arbetslösa, tre gånger fler än landets genomsnitt.

Diabetes bland urfolken i Aus-

tralien är tio gånger vanligare bland vuxna än genomsnittet i Europa.

Maorier har tio gånger större risk att drabbas av TBC än övrig befolkning.

Skogsavverkningar har tvingat iväg 8 000 urfolk från sina marker i Malaysia. Nationalparker har tvingat iväg karenfolket i Thailand från sina marker. I Indonesien har palmoljaplantager ökat tjugo gånger.

Latinamerika

Fattigdom är vanligare bland urfolk än genomsnittet. Paraguay: 7,9 gånger över genomsnittet i landet. Panama: 5,9. Mexico: 3,3. Guatemala: 2,8. Diskriminering gör att urfolken i snitt endast tjänar hälften så mycket pengar.

Tusentals människor har tvingats iväg från hus och hem på grund av krig och knarkkonflikter.

I Peru har omkring 90 procent av urskogen på urfolksområden avverkats illegalt.

Barnadödligheten är 70 procent högre i urfolkssamhällen än genomsnittet, trots en allmän förbättring generellt i Latinamerika.

I Honduras lider 95 procent av barnen av undernäring. I Amazonas är spädbarnsdödligheten 43,9 procent jämfört med snittet 19 procent.

Malaria var år 2004 70 gånger vanligare i ursprungsfolkssamhällen. I Ecuadors oljeområden löper urfolken 30 gånger större risk än

riksgenomsnittet att drabbas av strupcancer.

Nordamerika

Genomsnittslönen är hälften hos urfolken jämfört med genomsnittet. 25 procent av urfolken lever under fattigdomsgränsen, jämfört med genomsnittet 12,5 procent. 60 procent av urfolksbarnen i Kanadas städer lever under fattigdomsgränsen. Tuberkulos är 150 gånger vanligare bland inuiter än genomsnittet och självmordsfrekvensen elva gånger högre.

Urfolken har betydligt större dödsfrekvenser i vissa sjukdomar och av andra anledningar än övrig befolkning.

TBC: 600 procent högre, alkoholism: 510 procent, trafikolyckor: 229 procent, diabetes: 189 procent, mord: 61 procent, självmord: 62 procent. Hälften av pimafolket i Arizona har diabetes.

I Kanadas indianreservat går 70 procent av ungdomarna aldrig ut high school.

Arbetslösheten steg bland urfolken i USA mellan 1994-2003, trots att den sjönk på riksbasis. 11,7-15,1 procent mot 6,5-5,9 procent.

I Kanada är 15 procent av fångarna i landets fängelser urfolk, trots att de bara utgör tre procent av den totala befolkningen. Urfolkskvinnor löper 2,5 gång större risk för sexuella övergrepp.

Källa:
Sameradion, www.sr.se/sameradion